

SATAKUNTA-STRATEGIA

Satakunnan älykkään erikoistumisen strategia 2021-2027

Päivitetty vuonna 2025 osana maakuntaohjelman 2026–2029 laadintaa

SATAKUNTALIITTO
Regional Council of Satakunta

Sisällysluettelo

1. Johdanto	0
2. Satakunnan älykkään erikoistumisen strategia.....	1
Satakunnan älykkään erikoistumisen strategian päivitys vuosille 2026–2029	1
KEHITTÄMISTEEMA 1: TEOLLISTEN KESKITTYMIEN VAHVISTAMINEN.....	1
KEHITTÄMISTEEMA 2: KÄRKI- JA KASVUALOJEN MENESTYS	1
SATAKUNNAN OSAAMIS- JA INNOVAATIOKLUSTERIT.....	1
Satakunnan älykkään erikoistumisen mukaisten innovaatioklustereiden ja kehittämissisältöjen kuvaukset.....	1
Sidosryhmäyhteistyö ja kumppanuudet	1
Toimenpiteet ja seuranta	1

1. Johdanto

EU:n koheesiopolitiikan osalta kansalliset ja alueelliset viranomaiset laativat älykästä erikoistumista (Smart Specialisation Strategy, S3) koskevat tutkimus- ja innovaatiostrategiat, jotta EU:n rakennerahastojen käyttöä voidaan tehostaa ja jotta EU:n, kansallisen ja alueellisen tason toimien sekä julkisten ja yksityisten investointien välille saadaan lisää synergiaa.

Älykäs erikoistuminen tarkoittaa kunkin maan ja alueen erityisten ominaisuuksien ja varojen tunnistamista, kunkin alueen kilpailuetujen korostamista sekä alueellisten sidosryhmien tuomista tulevaisuudennäkymän tueksi. Se tarkoittaa myös alueellisten innovaatiojärjestelmien vahvistamista, tiedonkulun maksimointia ja innovoinnin etujen levittämistä alueen koko aluetalouteen.

Älykäs ja kestävä erikoistuminen (Smart Specialisation Strategy for Sustainability, S4) kattaa myös kestävät ratkaisut ja niiden vastuullisen edistämisen (quadruple ja quintuple innovation helix). Lähtökohtina ovat taloudellinen kasvu, uuden luominen ja innovaatiot, sekä pyrkimys eurooppalaisia arvoketjuja luovaan alueidenväliseen yhteistyöhön.

EU:n komission esityksen mukaisesti alueellisten älykkään erikoistumisen strategioiden hyvä hallinta on ns. mahdollistava edellytys, joka jäsenmaan tulee täyttää EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmakaudella 2021–2027. Älykkään erikoistumisen strategioiden lähtökohtana on aluelähtöinen toteuttaminen ja hallinta siten, että alueiden kilpailukyky vahvistuu.

Alueellisen innovaatiotoiminnan valintoja ja kehittämistä koskevien maakunnallisten strategialinjausten laadinta kytkeytyy maakuntaohjelmatyöhön. Muutoksiin vastaaminen edellyttää alueiden

ominaispiirteet ja vahvuusalat tunnistavaa kehittämistä. Strategian laatimisesta säädetään laissa alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitiikan toimeenpanosta.

Kansallinen TKI-tiekartta luo viitekehyksen tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittämiseksi Suomessa ja älykkään erikoistumisen strategioissa huomioidaan myös kaupunkien ekosysteemisopimukset. Tavoitteena on kansallisen ja alueellisen innovaatiotoiminnan nykyistä tiiviimpi yhteistyö ja vuoropuhelu (mm. maakuntien liitot, opetus- ja kulttuuriministeriö, ELY-keskukset ja Business Finland). Älykkään erikoistumisen alueelliset strategiat tukevat osaltaan kansallista tavoitetta nostaa TKI-investointien osuus BKT:stä 4 %:iin ja niiden tulee olla linjassa ilmastotavoitteiden ja ”do no significant harm” –periaatteen kanssa.

Satakunnan osuus maamme t&k-toiminnasta on pieni asukaslukuun nähden. Väestöosuus on 3,9 % ja viennin 6–7 %, mutta osuus yritysten t&k-toiminnan menoista on vain 1,7 %. Julkisen sektorin osuus on ainoastaan 0,2 % ja korkeakoulusektorinkin vain 1 %. Koko maan t&k-toiminnan menoista Satakunnan osuus on 1,4 %. Satakunnan t&k-menot henkeä kohden ovat murto-osa maan keskiarvosta, 429 € vs. 1215 €. Seutukunnittain Porissa lukema on 386 €, Raumalla 626 € ja Pohjois-Satakunnassa vain 16 € henkeä kohti. Sijaluvut henkeä kohti lasketuissa t&k-menoissa ovat 14 (Rauman sk), 22 (Porin sk) ja 65 (Pohjois-Satakunta) maamme 70 seutukunnan joukossa.

Suomessa älykkään erikoistumisen strategioiden valmistelu-, toimeenpano- ja arviointiprosesseja koordinoivat maakuntien liitot alueellaan. Älykkään erikoistumisen strategiat arvioivat 1) tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI-toiminta) haasteita (esimerkiksi haasteet tutkimuksen ja

osaamisen muuntamisesta innovaatioiksi sekä digitalisaation hyödyntämiseen ja eri toimijoihin kytkeytyvät haasteet), 2) alueen toimialoja, jotka kohtaavat haasteita teknologisen murroksen, globalisaation ja vähähiiliseen talouteen siirtymisen vuoksi, 3) tutkimus- ja innovaatiotoimijoiden sekä yritysten yhteistyön mahdollisuuksia, ja 4) vähähiilisuuden, sukupuolten tasa-arvon ja digitalisaation edistämistä. Maakuntien liittojen tulee huolehtia siitä, että strategian valmistelu ja toimeenpanon seuranta tehdään kumppanuusperiaatteen (Entrepreneurial Discovery Process, EDP) mukaisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kansallisen tason TKI-toiminnan ja älykkään erikoistumisen yhteensovituksista. Älykkään erikoistumisen strategioita käsitellään säännöllisesti osana aluekehittämisen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa aluekehittämisen poikkihallinnollisissa keskusteluissa.

Älykkään erikoistumisen strategiat suuntaavat EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahoituksen kohdentamista vuosina 2021–2027. Strategiat tullaan uudistamaan osana valmistautumista EU:n tulevaa ohjelmakautta 2028–2034.

2. Satakunnan älykkään erikoistumisen strategia

Satakunnan älykkään erikoistumisen strategian päivitys vuosille 2026–2029

Maakuntaohjelman 2026–2029 laadinnan yhteydessä on tarkasteltu Satakunta-strategian laadintaprosessissa tunnistettujen, Älykkään erikoistumisen 2021–2027 strategian mukaisten, maakunnan osaamis- ja innovaatioklusterien (kuva 1.) päivitystarvetta. Päivityksen osalta painopisteiksi ovat nousseet erityisesti teolliset keskittymät sekä kilpailuetua tuottavat kärki- ja kasvualat, jotka vahvistavat maakunnan elinvoimaa sekä kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Satakunnan aluetaloutta vahvistavien osaamis- ja innovaatioklustereiden (kuva 1) kehittäminen ja seuranta sisältyy maakunnan Älykkään erikoistumisen päivitettyyn strategiaan ja klustereiden kehittämissisällöt on tunnistettu myös maakuntaohjelman kehittämissisällöiden tavoitteissa sekä toimenpiteissä.

Älykkään erikoistumisen vahvistaminen edellyttää toimintamallia, joka huomioi paikkaperustaisen kehittämistyön, alueen erityiset resurssit, potentiaalit ja vahvuudet,

mutta myös ne heikkoudet ja kehittämisen kapeikot, joihin kehittämispoliittisin toimin tulee tarttua. Kehittämistyössä merkityksellistä on tunnistaa strategiset kumppanuudet alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Satakunnan maakuntalähtöisen, kumppanuuteen ja ennakointiin perustuvan innovaatiojärjestelmän toimintamallin tavoitteena on edistää elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa sekä koulutusorganisaatioiden ja tutkimuslaitosten profiloitumista ja yhteistyötä. Myös toisen asteen koulutuksen järjestäjien osaamisella ja yhteistyöllä yritysten kanssa on tärkeä rooli.

Klusterit vahvistavat maakunnan elinvoimaa ja kasvua sekä elinkeinoja puhtaan siirtymän sekä ilmasto- ja hiilineutraalisuustavoitteet huomioivalla tavalla sekä luovat Satakunnalle kilpailuetua. Satakunnan älykkään erikoistumisen tavoitteena on maakunnan teollisten keskittyminen vahvistaminen sekä kärki- ja kasvualojen menestys.

Älykäs erikoistuminen edistää maakunnan osaamista ja erikoistumista. Älykäs erikoistuminen tarkoittaa maakunnan erityisten ominaisuuksien ja voimavarojen tunnistamista,

kilpailuetujen korostamista sekä alueellisten sidosryhmien ja voimavarojen tuomista tulevaisuudennäkymän tueksi.

Kuva 1. Satakunnan älykkään erikoistumisen strategian 2021–2027 mukaiset osaamis- ja innovaatioklusterit

KEHITTÄMISTEEMA 1: TEOLLISTEN KESKITTUMIEN VAHVISTAMINEN

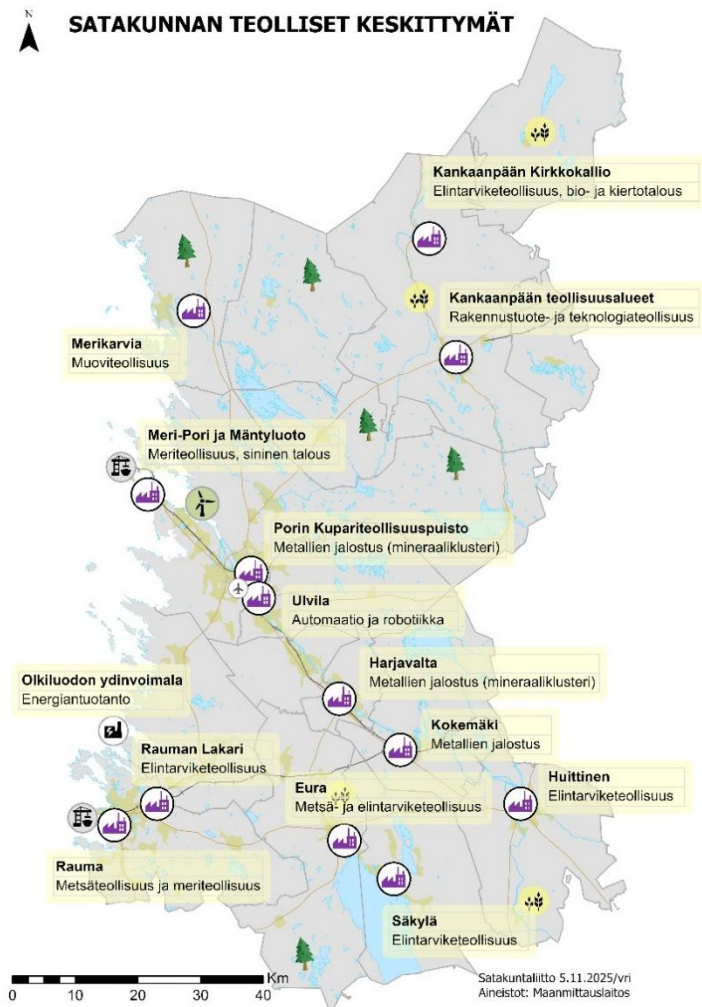
Satakunnan teolliset keskittymät vahvistavat maakunnan aluetaloutta ja tuottavuutta sekä luovat työpaikkoja. Teolliset keskittymät edistävät mm. digitalisaation, kiertotalouden ja puhtaan energian ratkaisuja, toimivat alustana tutkimus, -kehitys- ja innovaatiotoiminnalle sekä houkuttelevat merkittäviä investointeja ja kytkeytyvät maakunnan älykkään erikoistumisen klustereihin.

Maakunnan teolliset keskittymät kytkeytyvät elinkeinorakenteen uudistamiseen, kilpailukykyyn vahvistamiseen sekä kasvun

edistämiseen. Satakunnan teolliset keskittymät ovat muodostuneet yhdyskuntarakenteen tukemana olemassa olevan teollisuuden ja keskittymien pohjalta.

Teollisuusalueet ja -puistot ovat teollisten toimintojen keskittymiä, joissa useat itsenäiset yritykset ja toimijat hyödyntävät yhteistä infrastruktuuria, palveluita ja synergisiä etuja. Satakunnan teollisia keskittymiä, niiden sijaintia sekä toimialoja on tarkasteltu paikkatietoanalyysin kautta ja sijoitettu kartalle seuraavasti:

Eura	elintarvike-, metsä-, biotuote- ja teknologiateollisuus
Eurajoki	energiantuotanto
Harjavalta	metallien jalostus ja uusiutuva energia
Huittinen	elintarviketeollisuus ja teknologiateollisuus
Kankaanpää	teknologia-, elintarvike- ja rakennustuoteteollisuus
Kankaanpään Kirkkokallio	elintarviketeollisuus, biotuotteet ja uusiutuva energia
Kokemäki	metallien jalostus
Merikarvia	muoviteollisuus
Meri-Pori ja Mäntyluoto	meriteollisuus ja energiantuotanto
Porin kupari-teollisuuspuisto	metallien jalostus
Rauma	metsä-, meri- ja teknologiateollisuus
Rauman Lakari	elintarviketeollisuus ja logistiikka
Säkylä	elintarviketeollisuus
Ulvila	automaatio ja robotiikka

Kuva 2. Satakunnan teolliset keskittymät

Innovaatiotoiminta ja tuotekehitys ovat toimintoja, joissa teollisuuden ja korkeakoulujen yhteisillä piloteilla voidaan saavuttaa potentiaalisesti suuria hyötyjä. Maakunnan uudistuvat ja innovatiiviset teolliset keskittymät ja alueen tutkimus- ja koulutusorganisaatiot toteuttavat kansallisesti ja kansainvälisesti vaikuttavaa innovaatio-toimintaa yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Uudistavan vastuullisen teollisen toiminnan arvoverkot vahvistavat tuotavuutta, luovat työtä ja houkuttelevat maakuntaan osaajia, toimijoita sekä investointeja.

Digitalisaatio edistää teollisten keskittymien tuotavuutta, liiketoimintamahdollisuuksia sekä palveluja mm. tekoälyn, automaation ja robotiikan osaamisen hyödyntämisen kautta. Digitalisaation, automaation ja tekoälyn käytön ja sovellusten yleistyessä korostuu myös

digitaalisten taitojen ja valmiuksien merkitys. Digitalisaatio on sekä toimintatapojen uudistamista, prosessien digitalisointia, että palveluiden sähköistämistä. Digitalisaation etujen ja strategisten teknologioiden hyödyntäminen luo kilpailuetua elinkeinoelämälle. puhdas siirtymä luo osaltaan mahdollisuuksia ja kilpailuetuja elinkeinoelämälle.

Puhtaan siirtymän mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää mm. kilpailukykyisen puhtaan energian saatavuutta sekä toimitusvarmuutta ja energiaverkkoa, joka vastaa kasvavia siirtotarpeita sekä ratkaisuja, joilla puhtaan energian hyödyntäminen pystytään kytkemään tehokkaaseen logistiikkaan, infrastruktuuriin ja materiaalivirtoihin sekä sektorirajat ylittäviin synergiaetuihin.

Ilmastonmuutokseen kytkeytyvän energia-
murroksen ohella uudistumiskehitykseen
vaikuttavat myös kilpailu resursseista sekä
luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen.

Puhtaiden ratkaisujen investointipotentiali ja
digitalisaatio luovat teollisille keskittymille
mahdollisuuksia.

Kuva 3. Teolliset keskittymät ja älykkään erikoistumisen klusterit

Kehittämistarpeita:

- Teollisten keskittyminen kehittämisessä on tarpeen optimoida toimintamalleja edelleen esimerkiksi fyysisen ympäristön, yhteisen verkostomaisen toimintatavan ja liiketoimintamahdollisuuksien sekä markkinoinnin osalta.
- Myös logistiikassa, materiaalivirtojen hallinnassa, hankintatoimessa, alihankinnassa ja toimittajissa sekä tukitoiminnoissa voidaan saavuttaa jaettuja resursseja hyödyntäen kasvavia synergiaetuja.
- Nettonolla-asetuksen aktiivinen seuranta ja mahdollisuuksien tunnistaminen uusille avauksille.
- Kannustetaan koulutustoimijoita luomaan Net-Zero Industry Academy.
- Luodaan uusia koulutusmalleja yhteistyössä yritysten ja muiden alueiden kanssa.
- Edistetään digitalisaation, automaation ja tekoälyn käytön ja sovellusten yleistyessä myös digitaalisia taitoja ja valmiuksia.
- Tunnistetaan maakunnan keskeiset alihankintaverkostot ja vahvistetaan niiden kytkeytymistä kansallisiin ja kansainvälisiin arvoverkkoihin.
- Houkutellaan osaamisen ja arvoverkkojen kautta maakunnan teollisiin keskittymiin lisää toimijoita ja investointeja.
- Edistetään Invest-in toimintaa.

KEHITTÄMISTEEMA 2: KÄRKI- JA KASVUALOJEN MENESTYS

Älykkään erikoistumisen strategian päivityksessä on tunnistettu Satakunnan keskeiset kilpailukykyä vahvistavat alat (kuva 4). Vienti on kasvavan maakunnan keskeinen kilpailuetu, joka tuo maakunnan sijainnin ja elinkeinorakenteen osalta maakunnalle mahdollisuuksia kytkeytyä osaksi globaaleita arvoketjuja ilmasto – ja hiilineutraalisuustavoitteet huomioivalla tavalla.

Älykkään erikoistumisen 2021–2027 (kuva 5.) osaamis- ja innovaatioklustereista on kärki- ja kasvualoiksi tunnistettu teollisuusmaakunnan

tärkeät ventialat sekä muut keskeiset tukipilarit, kuten esim. energiantuotanto ja elintarviketuotanto sekä kasvavat ja kehittyvät alat, kuten esim. puolustusteollisuus ja kaksikäyttöteknologiat. Kärki- ja kasvualat (energiateollisuus, elintarviketuotanto ja -teollisuus, teknologiateollisuus, metsäteollisuus, kemianteollisuus, meriteollisuus ja meriklusteri sekä puolustusteollisuus ja kaksikäyttöteknologiat) vahvistavat maakunnan elinvoimaa sekä kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Kuva 4. Kärki- ja kasvualat

Kehittämistarpeita:

- Vienti- ja kasvuyrityksille on merkittävää koulutus- ja innovaatioympäristöjen ja kumppanuuksien kehittäminen.
- TKI-kehitysalustojen sekä investointien edistäminen.
- Strategisten teknologioiden (ml. murrosteknologioiden), digitalisaation ja tekoälyn osaamisen kehittäminen
- Osaajatarpeiden ennakointi.
- Puhtaan siirtymän ja kiertotalouden edistäminen.
- Kansainvälistymisen ja verkostojen vahvistaminen.
- Keskeisen logistisen ja puolustuspoliittisen sijainnin hyödyntäminen Itämerellä.
- Puolustusteknologiaa ja kaksikäyttöratkaisuja tukevan teollisuuskapasiteetin vahvistaminen
- Sotilaallista liikkuvuutta edistävän liikenneinfrastruktuurin kehittäminen (ml. kaksikäyttöratkaisut)
- Koulutus- ja tutkimuslaitosten teknologioiden käyttöönotto- ja muun osaamisen (ml. evaluointi- ja testaustoiminta) vahvistaminen puolustusteollisuuden toimialan Pk-yritysten TKI-toiminnan, kansainvälistymisvalmiuksien ja verkostoitumisen edistämiseksi.
- Jäänmurtaja- ja arktisen meriliikenteen ratkaisujen edistäminen Satakunnan meriklusterin erikoistumisena (suunnittelu, automaatio, digital twin, uudet käyttövoimat, elinkaaripalvelut).
- Turvallisuusklusteria tukevien innovaatioiden ja palvelujen kehittäminen.
- Kehittämistoimijoiden, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden sekä elinkeinoelämän tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan maakunnallisen sekä kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön vahvistaminen, mikä mahdollistaa esim. uusien teknologioiden pilotoinnin.
- Tuotteiden ja palveluiden jalostusarvon sekä tuottavuuden kasvattaminen ja edellytysten luominen uusille markkina-avauksille ja kansainväliselle kasvulle.

SATAKUNNAN OSAAMIS- JA INNOVAATIOKLUSTERIT

Satakunta-strategian laadintaprosessissa on tunnistettu maakunnan osaamis- ja innovaatioklusterit, jotka voivat yhtäältä vahvistaa maakunnan kasvua ja elinkeinoja ilmasto- ja kestäväen kasvun tavoitteet huomioivalla tavalla sekä luovat kansainvälisesti kiinnostavia uusia teknologioita ja liiketoimintaa (kuva 5). Tavoitteena on maakunnan kasvualojen sekä innovaatioympäristöjen vahvistaminen ja uudistaminen ilmasto- ja kestäväen kasvun tavoitteet huomioivalla tavalla.

Kestäväen kasvu vahvistaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa, joka tukee alueen kansainvälistä, kansallista ja alueen sisäistä saavutettavuutta ja elinvoimaa. Keskeistä on edistää liikenteen energiatehokkuutta, tavaroiden, tiedon ja henkilöiden sujuvat yhteydet mahdollistavien älykkäiden, vähähiilisten, päästövähennyksiä edistävien liikenne-, liikkumis- ja logistiikkaratkaisujen kehittämistä, sujuvia matkaketjuja sekä vähäpäästöisten liikenteen käyttövoimalähteiden kehittämistä. Edistetään digitaalisia palveluita sekä paikkariippumatonta yritystoimintaa ja työtä tukevien

tietoliikenneyhteyksien saatavuutta. Liikenne palveluna konseptissa (MaaS, Mobility as a Service, CaaS, Corridor as a Service) liikenne ajatellaan uudella tavalla palvelulähtöisesti. Kestävän kasvun vahvistamisessa keskeisiä ovat myös energiatehokkuutta edistävät toimet maankäytön, asumisen, liikenteen ja koulutuksen sekä yleisen infrastruktuurin osalta.

Osaamis- ja innovaatioklustereiden kehittämisen osalta on merkityksellistä, että tunnistetaan strategiset kumppanuudet alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Alueellisten kyvykkyyksien ja älykkään erikoistumisen kehittämisen kannalta paitsi alueen sisäistä yhteistyötä, myös alueiden välistä verkostoitumista tulee vahvistaa. Näiden vahvistaminen edellyttää toimintamallia, joka huomioi paikkaperustaisen kehittämistyön, alueen erityiset resurssit, potentiaalit ja vahvuudet, mutta myös ne heikkoudet ja

kehittämisen kapeikot, joihin kehittämisspoliittisin toimin tulee tarttua.

Satakunnan maakuntalähtöisen, kumppanuuteen ja ennakoitiin perustuvan innovaatiojärjestelmän toimintamallin tavoitteena on edistää elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa sekä koulutusorganisaatioiden ja tutkimuslaitosten profiloitumista ja yhteistyötä. Myös toisen asteen koulutuksen järjestäjien osaamisella ja yhteistyöllä yritysten kanssa on tärkeä rooli. Porin kaupungin ekosysteemisopimuksen osaamiskärjet kytkeytyvät Satakunnan älykkään erikoistumisen strategian painopisteisiin; teknologiametallit ja kiertotalous, automaatio ja robotiikka sekä SOTE-teknologia. Innovaatioekosysteemien kehittämiseen keskittyvien ekosysteemisopimusten toteutus tapahtuu EU-ohjelmakauden 2021–2027 kestävän kaupunkikehityksen resurssein.

Kuva 5. Satakunnan älykkään erikoistumisen mukaiset innovaatioklusterit

Satakunnan älykkään erikoistumisen mukaisten innovaatioklustereiden ja kehittämissisältöjen kuvaukset

Teknologiametalli-, mineraali- ja akkuklusteri

Satakunnassa on kansanvälisesti merkittävä teknologiametallien tuotannon ja jatkojalostuksen ekosysteemi, joka kasvaa digitalisaation ja vihreään kasvuun liittyvän sähköistymisen luoman metallien kysynnän kautta. Vihreällä kasvulla tarkoitetaan vähähiilisyyteen ja resurssitehokkuuteen perustuva, ekosysteemien toimintakyvyn turvaavaa taloudellista kasvua, joka edistää hyvinvointia ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Vihreän kasvun mahdollisuuksia on kaikilla yhteiskunnan sektoreilla. Vihreä kasvu voi muodostua kokonaan uudenlaisesta liiketoiminnasta ja synnyttää uusia yrityksiä, mutta mahdollisuuksia on myös perinteisessä energia- ja resurssi-intensiivisessä teollisuudessamme. Julkinen sektori toimii mahdollistajana luoden edellytyksiä kestäväälle kasvulle.

Satakunta on myös merkittävä osa maamme mineraaliklusteria metallien jalostuksen vahvan aseman ansiosta. Metalliteollisuuden kilpailukykyisen tuotannon edellytyksenä on automaattinen, digitaalinen sekä älykäs tuotanto- ja logistiikkajärjestelmä. Kasvun vauhdittamiseksi tarvitaan syvempää yhteistyötä digitalisaation hyödyntämisessä, mutta myös sähköistymisen luoman kasvun mahdollisuuksien ymmärtämisessä. Esimerkiksi akkuratkaisut ja e-mobility-järjestelmät ovat potentiaalisia kasvun mahdollisuuksia Satakunnalle. Lisäksi akkuketjun tehtaat tarvitsevat automaatio- ja robotiikkaosaamista. Eurooppaan on suunnitteilla akkutehtaita, mikä luo mahdollisuuksia myös Satakunnan automaatioklusterille.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit:

- Metalliteollisuuden kilpailukykyisen tuotannon edellytyksenä on automaattinen, digitaalinen sekä älykäs tuotanto- ja logistiikkajärjestelmä
- Akkuketjun tehtaat tarvitsevat automaatio- ja robotiikkaosaamista
- Kasvun vauhdittamiseksi tarvitaan syvempää yhteistyötä digitalisaation hyödyntämisessä sekä sähköistymisen luoman kasvun mahdollisuuksien ymmärtämisessä ja kehittämisessä kestävästi, vihreän siirtymän tavoitteet ja digitalisaation mahdollisuudet huomioiden.

Kehittämistoimet:

- metallienkierrätyksen kasvun vahvistaminen selvitys-, pilotointi ja invest-in toimilla.
- metallurgiaosaamisen vahvistaminen.
- Automaatio-osaajia metallinjalostukseen ja kierrätysliiketoimintaan.
- Kehitetään klusterin yritysten tarpeisiin soveltuvaa koulutusta ja huolehditaan, että klusteriin saadaan riittävästi osaajaresursseja.
- Kehitetään klusterin yritysten tarpeisiin soveltuvaa koulutusta ja huolehditaan, että klusteriin saadaan riittävästi osaajaresursseja.
- Vahvistetaan klusterin osaamista, koulutusta ja yrittäjyyttä sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Automaatio- ja robotiikkaklusteri

Satakunnassa on vahva robotiikkaan erikoistunut klusteri: Robocoast-verkostossa on mukana robotiikan, automaation, esineiden internetin ja tekoälyn parissa toimivia yrityksiä sekä myös tutkimus-, koulutus- ja kehitysorganisaatioita. Robotiikka- ja automaatio alalla korostuu teknologiaosaamisen ja ohjelmisto-osaamisen merkitys. Satakunnan hyvinvointi- ja terveysteknologian sekä robotiikkaosaamisen vahvistaminen mahdollistaa sosiaalisten innovaatioiden ja uusien ratkaisujen kehittämisen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, sairauksien hoitamiseen ja kuntoutumiseen. Samalla luodaan uutta liiketoimintaa ja kehittyneitä palveluja sekä sosiaalisia innovaatioita.

Robocoast on Euroopan Komission hyväksymä Digital Innovation Hub (DIH), ja osa EDIH – verkostoa, jonka tavoitteena on yksityisen ja

julkisen sektorin digitalisaation nopeuttaminen sekä pk-yritysten tuottavuuden ja kilpailukyvyyn kehittäminen digitalisaatiota ja teknologista kehitystä (ml. murrosteknologiat) edistämällä.

Satakunnassa edistetään myös pelillisyyden, luovan alan, tekoälyn, lisätyn todellisuuden ja virtuaalitodellisuuden osaamista, mikä mahdollistava uusien koulutus- ja tuotekehitys innovaatioiden syntymisen. Pelillisyyden tuomien mahdollisuuksien edistäminen maakunnassa mahdollistaa koulutustarpeissa esimerkiksi työturvallisuuden, pelillistämisen ja pelillisyyttä hyödyntävän jatkuvan oppimisen tukemisen. Pelillisuus mahdollistaa uusien liiketoimintamallien kehittämisen ja yhteiskehittämismallien syntymisen tuotekehitykseen.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit:

- Useimmilla toimialoilla tulevaisuudessa haasteena on murros, jossa tekoälyn mahdollisuudet ovat keskeisessä roolissa ja osaamisen vahvistamisen merkitys kasvaa

Kehittämistoimet

- Kehitetään toimintaympäristöä, jossa rakenteet, osaaminen ja kehitysympäristöt tukevat Satakunnan elinkeinoelämän, julkisen sektorin ja robotiikkaklusterin synergian vahvistumista. Tavoitteena edistää automaatio- ja robotiikkaklusterin ja innovatiivisten yritysten kasvumahdollisuuksia.
- Kehitetään kansainvälisiä liiketoiminta- ja tuotekehitysverkostoja sekä robotiikasta innostunutta ja tiivistä yhteistyötä tekevää kehittäjäyhteisöä. Edistetään eri toimijoiden, muun muassa yritysten, rahoittajien, kehittämisorganisaatioiden ja korkeakoulujen yhteistyötä.
- Edistetään robotiikkaan ja tekoälyyn liittyvää tutkimustoimintaa ja -osaamista alueen korkeakouluissa
- Kehitetään klusterin yritysten tarpeisiin soveltuvaa koulutusta ja huolehditaan, että klusteriin saadaan riittävästi osaajaresursseja.
- Vahvistetaan automaation- ja robotiikan osaamista, koulutusta ja yrittäjyyttä sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.
- Edistetään innovatiivisten yritysten kasvumahdollisuuksia sekä mahdollisuuksia vastata useimmilla toimialoilla tulevaisuudessa edessä olevaan murrokseen, jossa tekoäly tulee olemaan merkittävässä roolissa.

Energiaklusteri

Satakunnassa on monipuolinen energiantuotannon keskittymä, jossa tuotetaan sähköä noin kolminkertaisesti maakunnan kulutukseen nähden ja 26 % koko Suomesta. Satakunta on maamme suurin sähköntuottaja. Maakunta tuottaa sähköä koko yhteiskunnan tarpeisiin sekä ydin- että uusiutuvien energialähteiden kautta. Satakunnan energiantuotannon vahvuutena nähdään myös mahdollisuudet hajautettuun energiantuotantoon.

Monipuolinen energiatarjonta ja -osaaminen antavat maakunnan energiaintensiiviselle teollisuudelle vahvaa kilpailullista etua. Perusenergiantuotannon ohella Satakunnassa panostetaan energiamurroksen ennakkointiin ja monipuoliseen uusiutuvien energiamuotojen käyttöön. Energiamurrosta nopeutetaan tukemalla hiilidioksidipäästöjen hyödyntämistä

raaka-aineena (Power to X-teknologiat) sekä vetytalouden ratkaisujen laajamittaisempaa käyttöönottoa alueilla sekä edistämällä energian varastointiin ja kestäväan akkuteknologiaan liittyvää TKI-toimintaa.

Turpeen käyttö energiantuotannossa on vähentynyt nopeasti ja johtanut turvetuotannon vähenemiseen. Satakunnassa on tärkeää huolehtia, että tästä siirtymästä johtuviin taloudellisiin, sosiaalisiin ja ympäristöllisiin haittavaikutuksiin on mahdollista käyttää laajasti erilaisia, oikea-aikaisia ja tarpeisiin vastaavia tukimuotoja. Oikeudenmukaisen siirtymän mekanismeja tulee hyödyntää laajamittaisesti siirtymästä aiheutuvien haittavaikutusten lieventämiseksi Satakunnan alueellisen JTF-suunnitelman mukaisesti.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit

- Turvetuotannosta poistuvien alueiden ennallistaminen ja käyttötarkoituksen muuttaminen, aluetalouden uudistamisen ja vahvistamisen haaste mukaan lukien uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja työpaikkojen luominen.
- Tutkimus- ja innovaatio toimintaan tehtävät investoinnit mukaan lukien uuden korkean teknologian ja uusien innovaatoratkaisujen kehittäminen ja siirron edistäminen
- Bioenergian lisäyspotentiaalia on mm. metsäenergiassa, kierrätyspolttoaineiden ja biokaasun hyödyntämisen lisäämisessä.
- Energiateknologian mahdollisuudet luovat uusia innovaatioita ja liiketoimintamahdollisuuksia esim. tuulivoiman, aurinkoenergian, kaasun ja metaanitalouden, vesivoiman hyödyntämiseen sekä ydinvoimalalle.

Kehittämistoimet:

- Energiajärjestelmien, sähköistymisen ja digitalisaation osaamisen ja osaajien saatavuuden parantaminen alueella.
- Vähähiilisen autoilun infran ja järjestelmien kehittäminen alueella (sähkö/biokaasu/vety)
- Edistetään tulevaisuuden sähkö-, vety- ja hybridivoimanlähteiden kehittämistä
- Edistetään vetytalouteen ja hiilidioksidin talteenottoon liittyvää tutkimus- ja kehitystyötä sekä paikallisia demonstraatiohankkeita.
- Vahvistetaan energia-alan osaamista, koulutusta ja yrittäjyyttä sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.
- Edistetään uusiutuvan energian investointeja akkuklusterin investoinnintekijänä.
- Turvetuotannon vähenemisestä kärsivien alueiden aluetalouden monipuolistamiseen liittyvät toimet, turvetuotannosta vapautuvien alueiden ennallistamiseen tai uudelleen käyttöön tähtäävät toimet, kuten virkistys, uudet viljelykasvit, metsitys. Turpeen energiakäytön vähentyessä tulee löytää korvaavia energiaraw-aineita ja liiketoimintamahdollisuuksia.

Elintarvikeklusteri

Satakunnan elintarviketuotannon vahvuus on sen monipuolisuus. Satakuntaan sijoittuu useita alan valtakunnallisia kärkiyrityksiä ja maakunnassa on myös pitkät perineet sopimustuotannosta, jolla turvataan tuotannon taloudellinen, ekologinen ja eettinen kestävyys.

Satakunnan ruoantuotanto on oleellinen osa myös kansallista huoltovarmuutta. COVID19-

pandemia osoitti kotimaisen ruoantuotannon välttämättömyyden. Satakuntalaisen vastuullisesti tuotetun, turvallisen ja terveellisen ruoan kysyntä on kansainvälisillä markkinoilla hyvä. Vastuullisen, lähellä tuotetun ruuan arvostus sekä kansainvälisille markkinoille pääsy kasvattaa satakuntalaisen ruuan kysyntää ja arvonlisäystä.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit

- Elintarvikealan työvoiman tarve Satakunnassa tulee kasvamaan lähitulevaisuudessa ja samalla vähentyy elintarvikkeiden tuonti ulkomailta. Tämä lisää ruoantuotannon omavaraisuutta sekä parantaa kansallista huoltovarmuutta.
- Alkutuotannon kannattavuuden heikkeneminen tuottavuuskehityksestä huolimatta.
- Elintarvikeklusteria kehittämällä nostetaan samalla Satakunnan elinvoimaa sekä luodaan edellytyksiä alan koulutuksen lisäämiseksi tarvelähtöisesti.

Kehittämistoimet

- Kehitetään maakunnan elintarvikeklusterin elinvoimaisuutta. Vastuullisen, lähellä tuotetun ruuan arvostus sekä kansainvälisille markkinoille pääsy kasvattaa satakuntalaisen ruuan kysyntää ja arvonlisäystä.
- Satakunnassa parannetaan osaamista alkutuotannossa ja jalostusyrytyksissä, panostetaan huoltovarmuuden sekä tuotteiden jalostusarvon kasvattamiseen sekä lähiruuan käytön edistämiseen.
- Alkutuotannon aseman vahvistaminen elintarvikeketjussa.
- Julkisten hankintojen kohdistuminen lähellä tuotettuun ruokaan vahvistaa ruokaketjun kilpailukykyä. Satakunnan elintarvikealan imagoa vahvistetaan kansallisesti ja kansainvälisesti.
- Kehittämistoimia suunnataan mm. innovatiivisiin ja kestäviin tuotantomenetelmiin ja – teknologioihin, ravinteiden kierrätykseen, sivuvirtojen hyödyntämiseen, vesien suojeluun, työvoiman saantiin, tehokkaampiin logistisiin ratkaisuihin ja kuluttajälähtöiseen tuotekehitykseen.
- Vahvistetaan elintarvikealan osaamista, koulutusta ja yrittäjyyttä sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Bio- ja kiertotalous

Satakunnassa on biotalouden kasvulle kilpailukykyinen toimintaympäristö. Keskeisiä biopääoman luonnonvaroja Satakunnassa ovat metsien, maaperän, peltojen, vesistöjen ja meren biomassa eli eloperäinen aines. Satakunnan teolliset symbioosit luovat

mahdollisuuksia energia- ja materiaali-tehokkaalle sekä vähähiiliselle kiertotalouden toimintatavalle. Robotiikka, automaatio sekä data-analytiikka ovat esimerkkejä teknologioista, jotka mahdollistavat uusia liiketoimintamalleja.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit

- Kiertotalous on kriittisten raaka-aineiden riittävyyden, kestävyys- ja hyväksyttävyyden kannalta äärimmäisen tärkeää teknologiametalliklusterille. Satakunnassa on valmis infra ja ekosysteemi uusille metallienkierrätys-investoinneille.
- Kasvun edistämiseksi systemaattisia soveltuvuus selvitys-, pilotointi ja invest-in toimia.
- Luonnonvarojen vastuullisella ja innovatiivisella käytteisellä voidaan vahvistaa alue- ja paikallistaloutta, luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä työpaikkoja.
- Kiertotalouden edistämiseksi tulee kehittää logistiikka- ja liikkumisratkaisuja mm. digitalisaatiota hyödyntäen sekä ottaa käyttöön uusia toimintatapoja ja teknologioita.
- Alkutuotannon sivuvirtoja hyödyntämällä voidaan tuottaa bioenergiaa, uusia tuotteita ja innovaatioita
- Metsästä saatavien luonnontuotteiden hyödyntäminen ja jatkojalostaminen sekä niihin liittyvä liiketoimintapotentiaali.

Kehittämistoimet

- Tavoitteena on kehittää Satakunnan sekä luoda uutta monialaista yrittäjyyttä ja työpaikkoja sekä uusia ekosysteemejä ja pitkälle jalostettuja korkean arvonlisäyksen biopohjaisia tuotteita ja palveluja kehittämistoimien ja rohkeiden kokeilujen kautta.
- Oppilaitosten, tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden sekä yritysten toimialat ylittävä yhteistyö sekä osaamisen hyödyntäminen ja kehittäminen on välttämätöntä uusien biopohjaisten liiketoimintamahdollisuuksien ja ratkaisujen kehittämiselle.
- Vahvistetaan bio- ja kiertotalouden osaamista, koulutusta ja yrittäjyyttä sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Sininen talous

Sinisen talouden vahvuudet Satakunnassa kytkeytyvät veteen liittyvään TKI-toimintaan, meriteollisuuteen, meriklusteriin, vesi-osaamisen kehittämisen, pohjavesiin, vesien suojeluun, kalatalouteen virkistykseen, hyvinvointipalveluihin ja vesistömatkailuun kaikissa vesistöissä. Merialuesuunnittelu tukee merialueen pitkäjänteistä kehittämistä ja

edistää sinistä kasvua sekä ympäristön- ja luonnonsuojelua sovittamalla alueellisesti näiden tarpeita ja tavoitteita yhteen. Veteen liittyvää tutkimus- ja innovaatiotoimintaa, vesiensuojelua ja sen ympärillä tehtävää yhteistyötä vahvistetaan edelleen, myös kansainvälisten verkostojen avulla.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit

- Edistetään merialuesuunnittelun tavoitteiden toteutumista
- Vahvistetaan meriklusteriin ja satakuntalaiseen meriteknologiaan liittyvää osaamista sinisen kasvun perustana.
- Edistetään uusien teknologioiden, digitalisaation ja robotiikan käyttöönottoa ja pilotointia meriklusterissa.
- Vahvistetaan kehittämistoimijoiden, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden sekä elinkeinoelämän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan maakunnallista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Kehittämistoimet

- Kehitetään luonnon ja vesistöjen kestävään käyttöön perustuvaa liiketoimintaa esim. matkailu-, virkistys- ja hyvinvointipalveluja.
- Huolehditaan pohjavesivarojen kunnosta ja kestävästä käytöstä.
- Vahvistetaan elinkeinokalatalouden toimintaedellytyksiä kotimaisen kalan saatavuuden turvaamiseksi.
- Vähennetään hajakuormitusta valuma-alueilla, parannetaan sisävesien ja merialueen vesien laatua.
- Vahvistetaan sinistä kasvua tukevaa osaamista, koulutusta ja yrittäjyyttä sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Elämystalous

Satakunnassa on tarjolla vastuullisesti tuotettuja vetovoimaisia matkailupalveluja sekä laadukkaita kulttuuripalveluja ja maakunnassa järjestetään tasokkaita, kansainvälisellä tasolla, tunnettuja tapahtumia, joiden merkitys alueen taloudelle on tärkeä. Satakunnassa hyödynnetään kulttuuriympäristöä asukkaiden viihtyvyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Elämystalouteen panostaminen vaikuttaa positiivisesti läpi yhteiskunnan luoden maakunnassa asuville elämyksiä ja hyvinvointia sekä tarjoten erilaisia vapaa-ajanviettopaikoja.

Maakunnan matkailun kehittäminen vahvistaa maakunnan imagoa ja brändiä sekä toimii osaltaan myös houkuttelevana elementtinä kansainvälisten osaajien houkuttelussa ja heidän asettautumisessaan maakuntaan.

Merellisyys, monipuolinen luonto ja kulttuuriympäristöt, kulttuuri ja taide, kulttuuriperintö, kansallispuistot, Geopark ja UNESCO:n maailmanperintökohteet ovat maakuntamme vahvuuksia.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit

- Matkailupalvelujen ja tapahtumatuotannon elpymisen edellytyksinä osaamisen ja tuotekehitystyön vahvistaminen

Kehittämistoimet:

- Edistetään luovan talouden toimintaa muun muassa tukemalla luovien alojen verkostojen toimintaa, tuomalla esille luovan talouden tuotteita ja palveluita, hyödyntämällä digitalisaation mahdollisuuksia esimerkiksi tapahtumatuotannossa.
- Kehitetään matkailu- ja kulttuuripalvelujen sekä tapahtumien vastuullista ja kestävästä kehittämisestä ja tuottamisesta, saavutettavuutta, turvallisuutta ja laatua, digitalisaatiota sekä osaamista ja kansainvälistymisvalmiuksia. Edistetään kilpailukykyisen, laadukkaan, ympärivuotisen kotimaan ja kansainvälisen kysynnän tarpeita vastaavaa palvelu- ja tuotetarjontaa sekä matkailu- ja tapahtumateollisuuden klusterien vahvistumista, yhteistyötä sekä osaamisen yhdistämistä toimialarajat ylittäen.
- Vahvistetaan matkailu-, kulttuuri-, taide-, liikunta- ja hyvinvointialojen osaamista, tutkimus- sekä innovaatiotoimintaa ja kytkeytymistä laajemmin maakunnan elinvoiman ja kasvun edistämiseen.

Hyvinvointitalous

Satakuntalaisen hyvinvointiteknologiaosaamisen tuella on mahdollista kehittää ratkaisuja, joiden avulla elämänlaatu paranee ja hyvinvointi lisääntyy ja jokainen yksilö pystyy selviämään arjesta omien tavoitteiden mukaisesti ja merkityksellisesti koko elämänsä ajan. Vastaavasti terveysteknologialla haetaan

sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuottajille suunnattuja ratkaisuja, joita käytetään sairauksien ennaltaehkäisyssä, sairauksien hoidossa ja terveyden ylläpitämisessä. Samalla luodaan uutta liiketoimintaa ja kehittyneitä palveluja sekä sosiaalisia innovaatioita.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit

- Hyvinvointiteknologian osaamisen vahvistamiseksi ja hyödyntämiseksi tulee edistää mm. toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen tiivistä yhteistyötä.
- Tunnistetaan luonnon ja kulttuurin merkitys sekä mahdollisuudet hyvinvoinnin edistämiseksi ja osallisuuden vahvistamisessa.
- Tunnistetaan kolmannen sektorin rooli ja merkityksellisyys hyvinvoinnin ja osallisuuden tuottamisen resurssina.
- Hyvinvointi- ja kulttuurialan yhteistyön kehittäminen julkisten toimijoiden, kolmannen sektorin ja pk-yritysten kesken.

Kehittämistoimet:

- Hyvinvointitalouden kehittämiseksi edistetään toimialarajat ylittävää yhteistyötä kuntien, elinkeinoelämän, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden, järjestöjen sekä muun toimijakentän välillä.
- Hyvinvointiteknologiaan ja terveysteknologiaan sekä hyvinvointipalveluihin ja –matkailuun, ikääntyvien palveluihin sekä sosiaali- ja terveystalouteen liittyviä innovaatioita ja niiden tuotteistamista, osaamista ja yrittäjyyttä.
- Edistetään julkisten palvelujen rinnalla yritysten, kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden aktiivista mukanaoloa ja kumppanuutta. Tuetaan rakenteita ja työkaluja monialaisen yhteistyön edistämiseen.
- Edistetään toimia, joilla tuetaan hyvinvointia ja terveyttä sekä vähennetään eri palvelujen tarvetta.
- Vahvistetaan terveyttä ja hyvinvointia edistävää aktiivista elämäntapaa ja yhteisöllisyyttä sekä ylläpidetään laadukkaita kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluja ja -rakenteita.
- Kehitetään ratkaisuja eriarvoistumiskehityksen katkaisemiseksi ja osallisuuden lisäämiseksi sekä kotoutumisen edistämiseksi.

Turvallisuus ja huoltovarmuus

Turvallisuus ja huoltovarmuus nousevat tärkeiksi teemoiksi vientivetoisessa maakunnassa. Satakuntalaisessa toimintaympäristössä teollisuuteen, energiantuotantoon, ruuantuotantoon ja maa- ja merikuljetuksiin liittyvät turvallisuuskysymykset ovat keskeisiä myös kansallisen huoltovarmuuden osalta.

Satakunnalla on merkittävä rooli Suomen turvallisuusrannikkona juuri logistisen sijaintinsa, teollisuutensa, vientisatamiensa ja kahden varuskuntansa vuoksi. Maakunnan merkitys turvallisuusrannikkona vahvistui vielä, kun syyskuussa 2024 astui voimaan Suomen ja Yhdysvaltojen välinen puolustusyhteistyösopimus (DCA). Monipuolistuva ja vahvistuva elinkeinoelämä sekä maakunnan merkityksellisyys kokonaisturvallisuudelle ja huoltovarmuudelle luovat positiivisen tulevaisuusnäkymän Satakuntaan. Huoltovarmuutta vahvistetaan myös uusien arvoketjujen, teknologioiden ja monipuolistuneen ruuantuotannon avulla. Digitalisaatio, tekoäly uudet teknologiat ja kansainvälisyys tukevat uusien alojen kehittymistä ja elinvoimaa. Maakunnan viranomaisyhteistyön, turvallisuuskulttuurin ja puolustusklusterin

toimintakäytännöt ovat toimivia ja lisäävät kokonaisturvallisuutta

Kyber- ja tietoturvallisuus on osa erilaisten organisaatioiden turvallisuutta ja tämä ulottuvuus korostuu automaation ja robotiikan osaamisen maakunnassa. Maakunnallisen yhteistyön vahvistaminen turvallisuuden ylläpitämiseksi ja turvallisuusriskien ennakoitavuuden vahvistamiseksi on keskeistä, sillä ilmastonmuutos ja sen seurauksena esim. vaihtelevat sääolosuhteet lisäävät konkreettisia arjen riskejä samoin kuin ennakoimattomat pandemiat.

Turvallisuuden ulottuvuuksia ovat mm. asukkaiden turvallisuus, yritysturvallisuus sekä ympäristön turvallisuus ja puhtaus. Turvallisuuteen liittyy myös ympäristöonnettomuuksiin ja -vahinkoihin varautuminen ja torjuntavalmiuden ylläpito. Sekä merellisten että maalla tapahtuvien ympäristövahinkotilanteiden varautumissuunnittelu ja viranomaisyhteistyön jatkuva kehittäminen on osa maakunnan kokonaisturvallisuutta. Liikennejärjestelmän tulee mahdollistaa turvalliset ja sujuvat yhteydet elämiselle ja yritystoiminnalle koko maakunnassa.

Toimialan muutosprosessista tunnistetut haasteet sekä potentiaalit

- Maakunnan turvallisuuskulttuuriin liittyvän viranomaisyhteistyön toimintakäytännöt ovat toimivia ja lisäävät arjen turvallisuutta.
- Länsi-Suomen pelastusharjoitusalue tarjoaa kattavat puitteet pelastustoimen ja turvallisuuden testaukseen ja pilotointiin
- Tieyhteyksien laatu ja turvallisuus, sillä maantiekuljetusten rooli on maakunnassa suuri.

Kehittämistoimet:

- Vahvistetaan maakunnallista yhteistyötä arjen turvallisuuden ylläpitämiseksi
- Vahvistetaan riskienhallintaosaamista ja turvallisuusalan suunnittelua, pilotointia ja koulutusta
- Edistetään asukkaiden, järjestöjen ja yhteisöjen turvallisuusriskien ennaltaehkäisyä turvallisuussuunnittelulla
- Vahvistetaan maakunnan turvallisuuden ja varautumisen toimintaympäristöä tiivistämällä yhteistyötä elinkeinoelämän, viranomaisten ja maakunnan välillä
- Vahvistetaan kehittämistoimijoiden, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden sekä elinkeinoelämän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan maakunnallista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä

Sidosryhmäyhteistyö ja kumppanuudet

Älykkäässä erikoistumisessa sidosryhmäyhteistyön toimivuutta edistetään yrittäjämäisen etsimisen prosessin (Entrepreneurial discovery process, EDP) mukaisesti. Strategian valmistelun, toimeenpanon ja arvioinnin eri vaiheissa varmistetaan elinkeinoelämän, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden julkisen sektorin sekä kansalaisyhteiskunnan osallistuminen älykkään erikoistumisen teemojen ja toimintamallin valmisteluun sekä toteutukseen.

Strategioissa määritellään tutkimus- ja innovaatiotoimijoiden sekä yritysten yliaalueellisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuudet ja toimenpiteet valituilla teema- tai painopistealoilla ja toimet alueellisten sidosryhmien (mm. pk-yritykset, koulutus- ja tutkimusorganisaatiot) sitouttamiseksi kansainvälisten arvoketjujen luomiseen.

Älykkään erikoistumisen vahvistaminen edellyttää toimintamallia, joka huomioi paikkaperustaisen kehittämistyön, alueen erityiset resurssit, potentiaalit ja vahvuudet, mutta myös ne heikkoudet ja kehittämisen kapeikot, joihin kehittämispoliittisin toimin tulee tarttua. tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittämisen osalta on merkityksellistä, että tunnistetaan strategiset kumppanuudet alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Oppivilla alueilla alueen resurssit pystytään hyödyntämään mahdollisimman hyvin ja ne kytkeytyvät tunnistettuihin, lisäarvoa tuottaviin strategisiin kumppanuuksiin. Oppivan maakunnan aluekehittäminen ja innovaatio-toiminta on jatkuvaa kehittämistä ja

uudistamista, yhteiskunnallisia ilmiöitä seurataan ja niihin reagoidaan proaktiivisesti sekä poikkihallinnollisesti. Kokeilukulttuurin edistäminen on keskeistä.

Satakunnan maakuntalähtöisen, kumppanuuteen ja ennakoitiin perustuvan innovaatiojärjestelmän toimintamallin tavoitteena on edistää elinkeinoelämän tarpeista lähtevää TKI-toimintaa sekä koulutusorganisaatioiden ja tutkimuslaitosten profiloitumista ja yhteistyötä. Myös toisen asteen koulutuksen järjestäjien osaamisella ja yhteistyöllä yritysten kanssa on tärkeä rooli.

Porin kaupungin ekosysteemisopimuksen osaamiskärjet kytkeytyvät Satakunnan älykkään erikoistumisen strategian painopisteisiin; teknologiametallit ja kiertotalous, automaatio ja robotiikka sekä SOTE-teknologia. Innovaatioekosysteemien kehittämiseen keskittyvien ekosysteemisopimusten toteutus tapahtuu EU-ohjelmakauden 2021–2027 kestäväen kaupunkikehityksen resurssein.

Alueellisten kyvykkyyksien ja älykkään erikoistumisen vahvistamiseksi edistetään alueen sisäistä yhteistyötä, alueiden välistä verkostoitumista EDP-lähestymistavan mukaisesti (Quadruple, quintuple innovation helix). Satakunnan toimintamalliin sisältyy säännöllinen uusien kumppanuuksien ja painopisteiden tunnistaminen sekä yhteistyön kehittäminen kansainvälisten kumppaneiden kanssa. Alueellisten kyvykkyyksien, osaamisen ja älykkään erikoistumisen vahvistamisen kannalta on keskeistä edistää maakunnan sisäistä yhteistyötä, alueiden välistä sekä kansainvälistä verkostoitumista.

Toimenpiteet ja seuranta

Älykkään erikoistumisen tavoitteena on ohjata rakennesuostorahoituksen kohdistumista ja synergiaa vaikuttavalla tavalla. Maakunnan yhteistyöryhmällä on tärkeä rooli älykkään erikoistumisen ohjauksessa ja seurannassa.

Strategiaa seurataan ja arvioidaan osana maakuntaohjelman ja rakennesuostotoiminnan toimeenpanoa seurantaan maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön toimesta ohjelmaa toteuttavien viranomaisten kanssa.

Strategian seuranta- ja arviointivälineet, joilla arvioidaan strategisten tavoitteiden toteutumista kytkeytyvät maakuntaohjelman seurantaindikaattoreihin.

Älykkään erikoistumisen toimeenpanon onnistuneisuutta ja vaikuttavuutta mitataan seuraamalla TKI-toiminnan ja elinkeinojen kehitystä sekä hanketoiminnan vaikuttavuutta. Satakuntaliiton tilastotietopalvelut (mm. aluetalousskatsaus) sekä alue-ennakoinnin maakunnallinen yhteistyö toimivat alustana älykkään erikoistumisen kärkien seurannassa.